

Loes den Hollander
Zwijgrecht

 Uitgeverij Oorsprong

Uiteindelijk zullen we ons de woorden van onze vijanden niet herinneren, maar het zwijgen van onze vrienden.

Martin Luther King

Overzicht van personages:

* Amy $\xrightarrow{\text{tweelingzus}}$ Claudia $\xrightarrow{\text{broer}}$ Jimmy
x $\xrightarrow[\text{met}]{\text{getrouwd}}$ x
Koos Hein

* Cathelijne $\xrightarrow{\text{broer}}$ Arend
) (*gescheiden*

Jurre

* Jurre x Anneloes

|

zoon

|

William

zoon

* Viola $\xrightarrow{\hspace{2cm}}$ zusje $\xrightarrow{\hspace{2cm}}$ zusje
) (*gescheiden*
Harm Jan

Juli

De hitte die zich over het landschap heeft verspreid, beïnvloedt zelfs het kauwen van de koeien die nog in het weiland overeind staan. Lange grassprietten verdwijnen langzaam tussen hun tanden, terwijl hun staarten flauwe bewegingen maken om de vliegen van hun rug te verdrijven.

Door de aanhoudende afwezigheid van regen lijken de zandpaden in het park gescheurd en breken de losse takken waar je op trapt onder je schoenzolen. De weg langs het kanaal vertoont op sommige delen een misleidende schittering die de indruk wekt dat er een plas water op ligt. Een fata morgana op asfalt.

Het dorp is zo ver het oog reikt omringd door stilte.

De rust wordt ruw verstoord door de gillende sirenes van een grote brandweerauto en een politiewagen. Ze komen met hoge snelheid uit het niets tevoorschijn en vliegen langs het kanaal, waar op het einde van de weg te zien is waarom ze zijn uitgerukt.

De vlammen slaan van alle kanten uit het huis, het

vuur vreet in een razend tempo het droge rieten dak op. De brandweermannen rollen een paar brandslangen uit, maar de commandant maakt een afwijzend gebaar in de richting van de eerste agent die uit de politieauto stapt. 'Geen redden meer aan,' zegt hij. 'Laten we hopen dat er niemand thuis was.'

Tweënhalf maand eerder

Amy Patijn

1

Eerst lijkt het een zacht ruisende wind die veilig voelt. Slaap maar door, lijkt het geluid te bedoelen. Droom maar verder.

Ik rek me uit, mijn kleine teen raakt de linkerenkel van Koos. Zelfs als mijn man slaapt, verdraagt hij het niet dat iemand zijn voet aanraakt. Hij trekt hem schielijk terug en draait zich op zijn rechterzij.

Is hij wakker? Ik wil aan hem vragen of hij de wind ook hoort en of hij ook denkt dat ik me er geen zorgen om hoeft te maken. Ik luister scherp of het nog steeds om geruis gaat. Ja.

Nee. Er is iets veranderd. Wat ik nu hoor heeft niets meer met de wind te maken. Dit zijn voetstappen die ons huis naderen. Dreunende voetstappen. Mannen? Ze komen naderbij.

Mijn ogen zoeken de klok op mijn nachtkastje. Het is kwart voor zeven. Opeens is er geen enkel geluid meer te horen.

Ik stap uit bed en schuif het gordijn een stukje opzij. De zon schijnt al, het wordt een stralende dag.

De straat is leeg, er is geen mens te bekennen. Toch weet ik zeker dat er iemand vlak bij me staat. Ik sluit mijn ogen en luister scherp. Iemand roept iets, de stem kruipt in mijn oor. Is het een man of een vrouw? Ik hoor steeds hetzelfde woord, dat zich blijft herhalen.

‘Moordenaar.’

Ik grijp me vast aan de vensterbank.

‘Word eens wakker, Eem! Je maakt verschrikkelijke geluiden, ik kan er niet van slapen.’ Koos trekt aan mijn arm.

Ik sla hem van me af en probeer mijn ademhaling op een normaal niveau te krijgen.

Het was die verdomde droom weer.

Ik wrijf met mijn wijsvinger over de oude foto en probeer het jongetje te voelen. Hij draagt een rond brilletje, het hangt een beetje scheef op zijn neus. Zijn oren zijn in verhouding te klein, zijn mond staat half open. Zijn ogen zijn gericht op een plek naast de lens van de camera.

‘Dag Jimmy,’ zeg ik.

Ik zoek altijd deze foto op als ik de droom weer

heb gehad, ik probeer hem altijd te voelen en ik praat ook altijd tegen hem. Ik hou van rituelen, ook al zou ik dit specifieke ritueel met genoeg afschaffen. Het is bijna half acht. Ik wil nog even slapen. De foto moet terug in het album, de dag waarop het gebeurde moet uit mijn gedachten verdwijnen.

Het stormde, er lagen takken in de achtertuin die door de oude eikenboom waren losgelaten. De boom was niet bestand tegen het razende geweld. Jimmy moest binnen blijven van onze moeder en toen zij boodschappen ging doen, zou ik op hem letten. Claudia lag in bed, ze beweerde dat ze griep had.

Op Jimmy letten betekende eindeloos liedjes voor hem zingen en later treintje spelen. Ik zette de stoelen die om de eettafel stonden achter elkaar en haalde de conducteurset tevoorschijn die hij voor zijn verjaardag had gekregen. De pet was een beetje te klein voor zijn grote hoofd, maar als hij een stukje achterover werd gezet, ging het best. Het geluid van het fluitje snerpte langs mijn oren. Het hele pakje kaartjes werd achter elkaar voorzien van knipgaten. Jimmy danste rond van pret en ik moest om hem lachen. Ik riep dat ik nog nooit zo'n vrolijke conducteur had gezien. Ik keek naar hem en zag hoe hij opging in zijn spel en de wereld om hem heen leek te

vergeten. Zo ging het altijd, hij hoorde en zag niets meer behalve waar hij mee bezig was. Daarom moesten we altijd goed op hem letten. Het gillende fluitgeluid deed pijn aan mijn oren en ik probeerde Jimmy vanaf de plek waar ik zat te vangen om het fluitje van hem af te nemen. Op het moment dat ik hem bijna te pakken had, hoorde ik de klap. Ik greep me van schrik vast aan de stoel en was ervan overtuigd dat een deel van ons huis was ingestort. Na een minuut lukte het me op te staan en naar het achterraam te lopen. Toen ontdekte ik dat de dikke, zware tak van de oude eikenboom die al lang naar rechts helde en volgens mijn vader eens verwijderd zou moeten worden, dwars door het dak van de schuur was gevallen. Ik rende de kamer uit, door de keuken, naar de achterdeur. Maar ik durfde niet naar buiten te gaan. Ik stond daar maar, met mijn handen tegen mijn mond gedrukt, en kon niet ophouden met hijgen. Ik prevelde schietgebedjes voor de konijnen die achter in de schuur in hun hok zaten.

Alles om me heen vervaagde, zelfs de tijd verdween. Toen ik later moest vertellen hoe lang ik daar had gestaan, kon ik seconden en minuten niet meer van elkaar onderscheiden. Het hele leven stond uit.

Ik kwam pas weer bij zinnen toen ik door elkaar geschud werd door mijn moeder, die wilde weten

hoe het kwam dat de voordeur openstond en waar mijn broertje was gebleven.

Ik heb de foto weer opgeborgen. Vandaag geen Jimmy en geen schuldgevoel. Maar hoe kom ik deze dag door?

Hoewel de zon schijnt, is het nog steeds te koud voor de tijd van het jaar. Dat komt door de wind uit het noordoosten, de wind die de takken van de populieren in onze voortuin onstuimig laat bewegen.

Ik kan me maar beter gaan aankleden en haal het King Louie-jurkje tevoorschijn dat ik een maand geleden heb gekocht. Het hangt onder een ander jurkje, zodat niemand het kan zien. Ik bekijk het met een tevreden gevoel. Het is van mij, alleen van mij, en er loopt vandaag niet nog iemand rond in hetzelfde exemplaar.

Wat mij betreft zou ik vandaag gewoon voor de klas willen staan. Ik had liever doorgewerkt tot de zomervakantie, maar 1 mei kwam financieel het beste uit volgens mijn werkgever. De maand april is omgevlogen. Ik zou de tijd graag een paar maanden achteruit willen zetten.